

Εναλλακτική Αξιολόγηση των μαθητών: εργαλεία και κριτήρια

1^ο τρίμηνο επιμόρφωσης των
ξενόγλωσσων εκπαιδευτικών για την
πιλοτική εφαρμογή του ΕΠΣ- ΞΓ

Καίτη Ζουγανέλη
Εκπαιδευτικός ΠΕ06

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
αξενόγλωσση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Στόχοι της εισήγησης

- ❖ να τονίσει την ανάγκη για μετατόπιση των πρακτικών αξιολόγησης του μαθητή στην τάξη
- ❖ να αναδείξει τα στοιχεία που καθιστούν την Εναλλακτική Αξιολόγηση εφαρμόσιμη στο σύγχρονο δημόσιο σχολείο
- ❖ να τονίσει τα χαρακτηριστικά της Ε.Α. που τη συνδέουν με το ΕΠΣ - ΞΓ
- ❖ να παρουσιάσει παραδείγματα εφαρμογής της Ε.Α. στην τάξη
- ❖ να ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή στη διατύπωση κριτηρίων και στον αναστοχασμό για την εφαρμογή τους στη διδακτική πρακτική.

Τι είναι η αξιολόγηση;

- ❖ μια διαρκής διαδικασία που δίνει ανατροφοδότηση για τα:
 - μάθηση
 - διδασκαλία
 - αποτελέσματα της μάθησης

Αναστοχασμός

- ❖ διαβάστε τις διάφορες απόψεις σχετικά με την αξιολόγηση του μαθητή και σκεφτείτε τις πρακτικές σας στο σχολείο ή στην τάξη. Συμπληρώστε τις απαντήσεις σας.
- ❖ μετά προσθέστε τα (α) και τα (β) που έχετε σημειώσει και βρείτε την τάση στη δική σας πρακτική.

❖ τα (α) είναι περισσότερα από τα (β);

➤ εφαρμόζεις την παραδοσιακή αξιολόγηση και πιθανόν δεν γνωρίζεις την εναλλακτική αξιολόγηση

❖ τα (β) είναι περισσότερα από τα (α);

➤ ακολουθείς ριζοσπαστικές πρακτικές στην αξιολόγηση και πιθανόν ενοχλείσαι από τις παραδοσιακές μορφές αξιολόγησης

❖ τα (α) είναι όσα τα (β);

➤ ακολουθείς ισορροπημένη πρακτική αξιολόγησης που μπορεί εύκολα να ενσωματώσει την εναλλακτική αξιολόγηση

Τι αξιολογούμε;

- ❖ συνήθως επίδοση στις 4 γλωσσικές δεξιότητες:
 - κατανόηση προφορικού λόγου (listening)
 - κατανόηση γραπτού λόγου (reading)
 - παραγωγή προφορικού λόγου (speaking)
 - παραγωγή γραπτού λόγου (writing)

Πως αξιολογούμε;

- ❖ Παραδοσιακή Αξιολόγηση:
 - γραπτή ή προφορική δοκιμασία με τη μορφή διαγωνίσματος ή τεστ.
 - εξετάζεται η γνωστική ετοιμότητα του μαθητή
 - τα αποτελέσματα της είναι ενδεικτικά της γνώσης των μαθητών τη στιγμή που έγινε η εξέταση
 - Οι μαθητές φοβούνται τα τεστ και τα διαγωνίσματα

Εξετάζουμε ή Αξιολογούμε τους Μικρούς μαθητές;

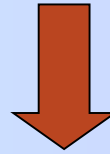

ΣΤΟ ΠΛΑΪΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΣ - ΞΓ

- ❖ Η αξιολόγηση απαιτεί μεθόδους που εστιάζουν:
 - στη διαδικασία και στο αποτέλεσμα της μάθησης
 - σε όλη την τάξη και σε μεμονωμένους μαθητές
 - στην επίδοση και στη γνώση
 - σε κοινωνικές και γνωστικές δεξιότητες
 - σε στρατηγικές
- ❖ Η αξιολόγηση απαιτεί διαδικασίες που:
 - ενθαρρύνουν τον αναστοχασμό
 - διασφαλίζουν ασφαλές μαθησιακό περιβάλλον
 - Αξιοποιούν ποιοτικά σχόλια για να υποστηρίξουν ποσοτική αποτύπωση του αξιολογικού αποτελέσματος.

❖ μετατόπιση των στόχων της εκπαίδευσης:

- ✓ από τα τεστ δεξιοτήτων και την απόκτηση γνώσης γεγονότων και δεδομένων

- ✓ στην αναλυτική σκέψη και σε πολλαπλές δεξιότητες

❖ στόχος στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών:

- Η εκτίμηση όχι μόνο του βαθμού γνώσης αλλά και:
 - ✓ στρατηγικών μάθησης
 - ✓ γνωστικών και κοινωνικών δεξιοτήτων
 - ✓ απόψεων και στάσης στη μάθηση στην Κοινωνία της Πληροφορίας
 - ✓ διαχείριση και αξιοποίηση της γνώσης

Πως μπορούμε να έχουμε ανατροφοδότηση
για τη διαδικασία και τα αποτελέσματα της
διδασκαλίας χωρίς τεστ;

Μέσω της Εναλλακτικής Αξιολόγησης.

Τι είναι η Εναλλακτική Αξιολόγηση;

- ❖ Είναι μια διαδικασία διαμορφωτικής αξιολόγησης που:
 - εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας
 - εξυπηρετεί τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τους μαθητές εντός και εκτός της τάξης,
 - βασίζεται σε συγκεκριμένα κριτήρια,
 - εφαρμόζεται παράλληλα και συμπληρωματικά με τις άλλες μορφές αξιολόγησης,
 - βοηθά τους μαθητές να παρακολουθούν την πρόοδό τους
 - βοηθά τη διερεύνηση και την καταγραφή της ατομικής και της συλλογικής πορείας των μαθητών

Τι αξιολογούμε μέσω της Εναλλακτικής Αξιολόγησης:

- ❖ δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής γραπτού και προφορικού λόγου
- ❖ στρατηγικές μάθησης
- ❖ κοινωνικές δεξιότητες
- ❖ στάσεις και απόψεις των μαθητών για τη γνώση και την αναζήτησή της σε ποικίλες πηγές
- ❖ ικανότητα διαχείρισης και αξιοποίησης της γνώσης

Τεχνικές και Εργαλεία Εναλλακτικής Αξιολόγησης

Τεχνικές

- ❖ Παρατήρηση (Observation)
- ❖ Αυτοαξιολόγηση
- ❖ Ετερο-αξιολόγηση
- ❖ Συνθετικές εργασίες (Project)
- ❖ Παιχνίδι
- ❖ Δραματοποίηση
- ❖ Αφήγηση παραμυθιού / ιστορίας
- ❖

Εργαλεία

- ❖ Περιγραφικές κλίμακες παρατήρησης (Checklists)
- ❖ Κλίμακες διαβάθμισης (Rating scales)
- ❖ Ατομικός Φάκελος του Μαθητή (Portfolio)
- ❖ Ευρωπαϊκός Φάκελος Γλωσσών (European Language Portfolio)
- ❖

Κλίμακα Αξιολόγησης κατανόησης γραπτού λόγου

Επίπεδο αναπτυσσόμενης ανάγνωσης

- Αρχίζει να κάνει προβλέψεις για το περιεχόμενο
- Αναπαράγει προφορικά την αρχή, τη μέση ή το τέλος μιας ιστορίας
- Αναγνωρίζει το θέμα, τους χαρακτήρες και τα γεγονότα
- Αρχίζει να βασίζεται περισσότερο στον γραπτό λόγο και όχι στο συγκεκριμένο.

Επίπεδο επαρκούς ανάγνωσης

- Αρχίζει να διαβάζει ανεξάρτητα
- Αντιλαμβάνεται τα λογοτεχνικά είδη
- Αρχίζει να ενεργοποιεί ποικιλία δεξιοτήτων ανάγνωσης
- Συνήθως επιλέγει κατάλληλα κείμενα

Περιγραφική κλίμακα αξιολόγησης της συμπεριφοράς στην τάξη

Στάση / Συμπεριφορά	Μαθητής 1	Μαθητής 2
Ενδιαφέρεται για άλλους πολιτισμούς			
Ενδιαφέρεται για το μάθημα			
Προσέχει στο μάθημα			
.....			

Αυτοαξιολόγηση: προφορικός λόγος

Σκέψου και γράψε τι μπορείς να κάνεις στα Αγγλικά;	Όχι πολύ καλά	Καλά	Πολύ καλά
Μπορώ να ρωτάω			
Μπορώ να καταλάβω τι λένε οι συμμαθητές μου στην ομαδική εργασία			
Μπορώ να καταλάβω ότι λένε στην τηλεόραση			

Αυτό-αξιολόγηση: στρατηγικές κατανόησης γραπτού λόγου

Σκέψου και γράψε πως δουλεύεις με ένα κείμενο	Συχνά	Μερικές φορές	Σχεδόν ποτέ	Σχόλια
Φέρνω στο μυαλό μου ό,τι γνωρίζω για το θέμα του κειμένου				
Κάνω προβλέψεις για το περιεχόμενο και διαβάζω για να δω αν είχα δίκιο.				
Ξαναδιαβάζω την πρόταση που είναι πριν και μετά μια άγνωστη λέξη.				
Ζητάω βοήθεια από τους συμμαθητές μου.				

Συμμετοχή σε ομάδα

Πόσο συχνά έκανες τα παρακάτω στην ομάδα σου σήμερα; Βάλε ένα ✓ στο κουτάκι που περιέχει την καλύτερη απάντηση για εσένα

Δραστηριότητα	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Σχόλια
Άκουσα τη γνώμη των άλλων				
Συνόψισα τα λεγόμενά τους				
Ζήτησα πληροφορίες				
Είπα τη γνώμη μου				

Ατομικός Φάκελος του Μαθητή (Portfolio)

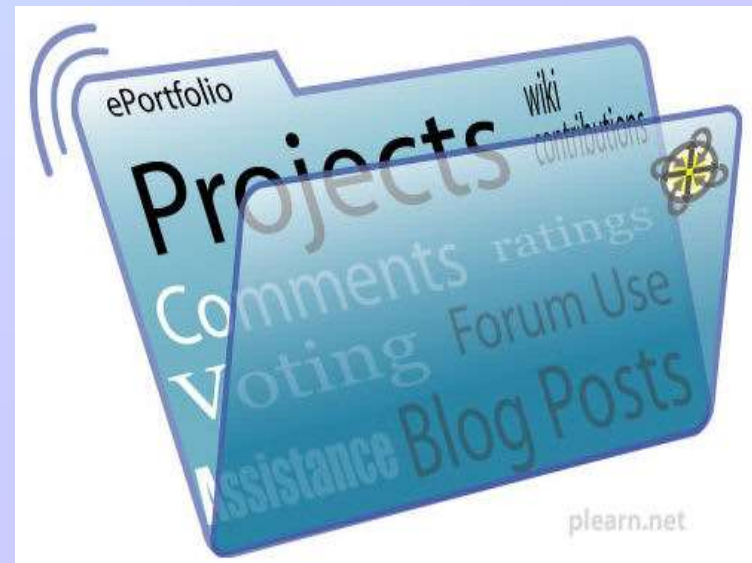
«Η συστηματική και σκόπιμη συλλογή εργασιών του μαθητή η οποία δίνει στοιχεία, τόσο στο μαθητή όσο και στους άλλους, σχετικά με τις προσπάθειές του, την πρόοδό του και τις επιτυχίες του»

(Barootchi & Keshvarz. 2002:280-281)

Το Portfolio παρουσιάζεται ως μέσον Εναλλακτικής Αξιολόγησης που:

- ❖ έχει διαμορφωτικό χαρακτήρα
- ❖ εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια της διδακτικής πράξης
- ❖ εξυπηρετεί τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τους μαθητές εντός και εκτός της τάξης
- ❖ βασίζεται σε συγκεκριμένα κριτήρια
- ❖ εφαρμόζεται παράλληλα και συμπληρωματικά με τις άλλες μορφές αξιολόγησης

Το Portfolio έχει παιδαγωγική αξία διότι:

- ❖ Προσαρμόζεται εύκολα για σκοπούς αξιολόγησης στην τάξη
- ❖ Μας δίνει ανατροφοδότηση με ποιοτικά στοιχεία
- ❖ Εξασφαλίζει τη διαφορετικότητα στο γνωστικό επίπεδο και στους τύπους μάθησης, ανάμεσα στους μαθητές
- ❖ Παρέχει σφαιρική εικόνα των ικανοτήτων των μαθητών
- ❖ Αποδεικνύει την πρόοδο των μαθητών στη γλώσσα
- ❖ **Βοηθάει τον εκπαιδευτικό:**
 - να διαπιστώνει τον βαθμό επίτευξης των μαθησιακών στόχων
 - να σχεδιάζει και να προγραμματίζει τα επόμενα στάδια της μάθησης
 - να διερευνά και να καταγράφει την ατομική πορεία των μαθητών

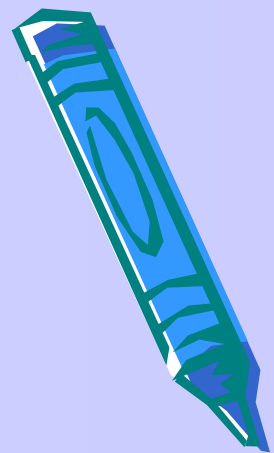
Το Portfolio έχει παιδαγωγική αξία διότι:

- ❖ βοηθάει τους μαθητές:
 - να παρακολουθούν την πρόοδό τους
 - να αναπτύσσουν μεταγνωστικές δεξιότητες
- ❖ βοηθάει τους γονείς να αποκτήσουν τεκμηριωμένη ενημέρωση/ αξιολόγηση της προόδου των παιδιών τους
- ❖ βελτιώνει το επίπεδο συνεργασίας με το σχολείο

Περιεχόμενο του Ατομικού Φακέλου του Μαθητή

- ❖ δείγματα από τη δουλειά του μαθητή, όπως:
 - γραπτές εργασίες, σχέδια και ζωγραφιές, φύλλα εργασίας, τεστ
- ❖ επίσης:
 - φωτογραφίες από συμμετοχή σε ομαδικές ή συνθετικές εργασίες, μαγνητοφωνημένα δείγματα προφορικής εργασίας και...
 - άλλα στοιχεία που έχουν από κοινού συμφωνήσει οι μαθητές και ο εκπαιδευτικός

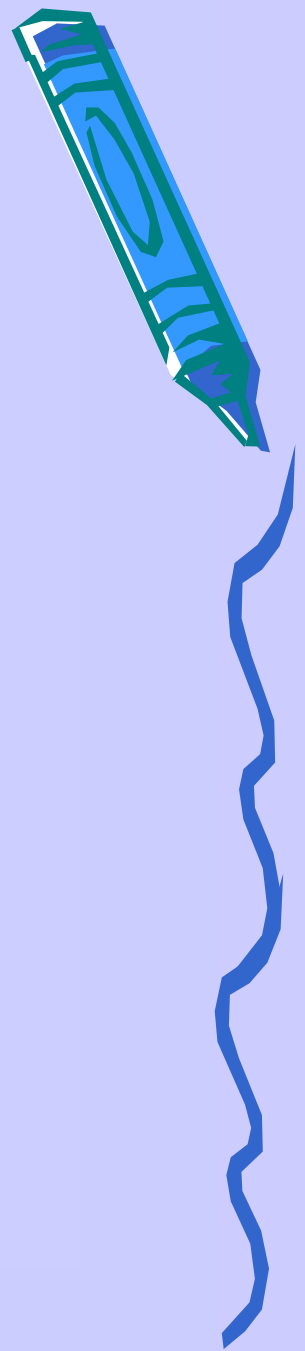
Πως θα εφαρμόσω την αξιολόγηση μέσω του ατομικού φακέλου του μαθητή;

❖ Αποφασίστε:

- το σκοπό και το στόχο του Φακέλου
- τα περιεχόμενα
- τη συχνότητα συλλογής των στοιχείων
- τη διαδικασία αξιολόγησης

❖ Σχεδιάστε:

- την ανάλυση του Φακέλου
- την ανατροφοδότηση στους μαθητές
- την ανατροφοδότηση στους γονείς

Πλαίσιο Παιδαγωγικών Αρχών για την αξιολόγηση στην τάξη: βασικές παραδοχές

- ❖ Η αξιολόγηση πρέπει να έχει μαθητοκεντρικό χαρακτήρα
- ❖ Η αξιολόγηση πρέπει να στηρίζει τη μάθηση και τη διδασκαλία
- ❖ Η αξιολόγηση δεν πρέπει να περιορίζεται στη γραπτή εξέταση
- ❖ Αξιολογούμε με τον τρόπο που διδάσκουμε
- ❖ Οι μαθητές πρέπει να συμμετέχουν στην αξιολόγηση της προόδου τους στο μάθημα της ξένης γλώσσας.

